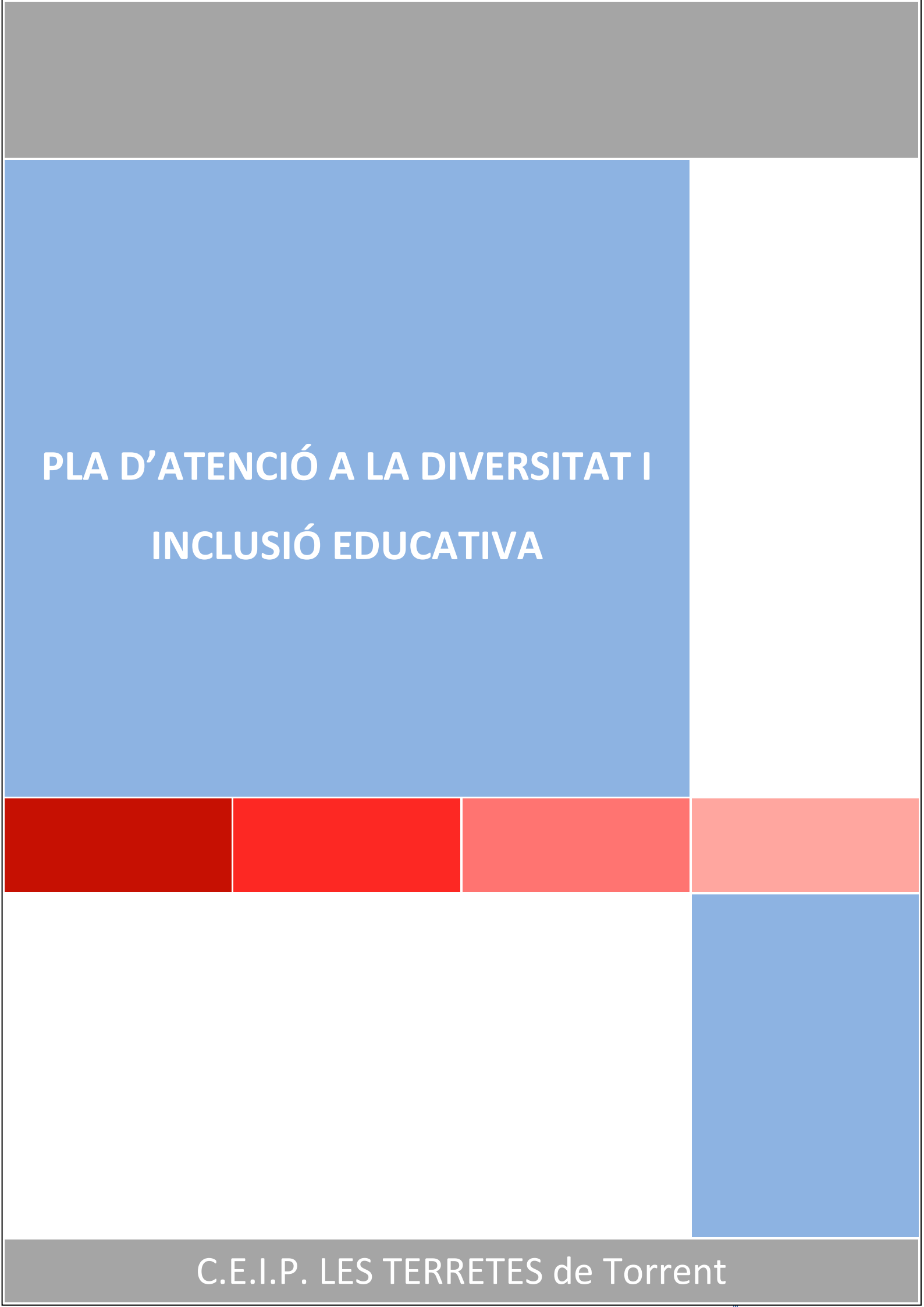

PLA D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT I INCLUSIÓ EDUCATIVA

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	3
2. JUSTIFICACIÓ	4
3. ANÀLISI DE CONTEXT	5
4. INCLUSIÓ.	6
5. CONCEPTE D'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU (CAP.I, TÍTOL II DE LA LOE modificada per LOMQE)	11
6. OBJECTIUS	14
7. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA	15
7.1 MESURES ORDINÀRIES	16
7.1.1 Adaptacions d'accés al Currículum	16
7.1.2 Mesures Organitzatives.	17
7.1.3 Adaptacions Curriculars NO Significatives	18
7.1.4 Tutorials i d'Orientació Educativa	21
7.2. MESURES EXTRAORDINÀRIES	22
7.2.1 Flexibilització	22
7.2.2 Adaptacions Curriculars Significatives	23
7.2.3 Plans individuals d'actuació (PIA)	24
7.2.4 Adaptacions Curriculars D'Ampliació	24
7.3 MESURES ESPECÍFIQUES	25
7.3.1 Pla d'Acollida	25
7.3.2 Pla d'actuació per desconeixement d' 1 o 2 llengües oficials:	26
7.3.3 Mesures d'intervenció amb alumnes amb Trastorn de conducta	26
7.3.4 Mesures d'intervenció amb alumnes amb Trastorn de conducta	36
8. PROCÉS PER A LA DETECCIÓ DE NESE	46
9. INTERVENCIÓ DEL /DE LA MESTRA DE PEDAGOGIA TERAPÈUTICA , D'AUDICIÓ I LLENGUATGE I PSICOPEDAGOGA.	49
9.1 Funcions del Mestre/a de P.T L (art 18 Ordre 16/ 07/ 2001)	49
9.2 Funcions del mestre/a d' A.L (art 19 Ordre 16/ 07/ 2001)	49
9.3 Funcions educador/a d'Educació especial	49

9.4 Intervenció Psicopedagògica.	50
10. PROCEDIMENT D' INFORMACIÓ I IMPLICACIÓ DE LES FAMÍLIES	52
11. AVALUACIÓ I REVISIÓ DEL PAD	53
ANNEX I	54
ANNEX II	55
ANNEX III	57

1. INTRODUCCIÓ

L'objectiu de l'educació obligatòria és oferir a l'alumne/a una cultura comuna a què ha de tindre accés qualsevol ciutadà.

Reivindicar una escola igualitària i comprensiva no significa en cap cas reclamar la uniformitat per a tots els alumnes, sinó educar en el respecte de les peculiaritats de cada estudiant i amb el convenciment de que les motivacions, els interessos i la capacitat d'aprenentatge són molt distints entre l'alumnat, a causa d'un complex conjunt de factors, tant individuals com d'origen sociocultural que interactuen entre si. Tradicionalment l'escola ha emfatitzat un d'ells, la capacitat d'aprendre, mesurada exclusivament a través del rendiment escolar, i ha prestat molta menys atenció a les diferències de motivacions i interessos, oblidant la interdependència dels tres factors en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

El repte de l'escola consisteix, precisament, a ser capaç d'oferir a l'alumne/a l'ajuda pedagògica que necessita, ajustant la intervenció educativa a la seua individualitat. La dificultat d'aquesta tasca és evident, però és l'única manera d'evitar que l'escolarització no sols no compense les desigualtats, sinó que inclús les augmente.

Pel propi model de disseny curricular presentat, es poden distingir distints nivells de tractament de la diversitat:

- **Les programacions didàctiques**, són el primer nivell de concreció del currículum.
- **Les programacions d'aula**, suposa l'adaptació a les característiques del grup d'alumnes de l'aula.
- **Les adaptacions curriculars** permeten una atenció el més individualitzada possible a les característiques dels alumnes del grup. En aquest tercer nivell, l'adaptació curricular individualitzada és l'última anella del procés d'individualització, en el que s'ha de realitzar el conjunt d'ajustos necessaris, a partir dels elements de la proposta curricular del grup-classe, per a donar resposta a les necessitats educatives especials(n.e.e) d'un alumne/a.

2. JUSTIFICACIÓ

L'expressió "atenció a la diversitat" no es refereix únicament a un determinat tipus d'alumnat amb discapacitat, amb trastorns de conducta o de personalitat o un altre tipus de manifestació, sinó a tots els alumnes escolaritzats en cada grup classe del centre educatiu, la qual cosa suposa que l'atenció d'aquests s'ha de garantir des del mateix procés de planificació educativa que duga a terme el centre docent. D'ací que l'atenció a la diversitat s'articule en tots els nivells (centre educatiu, grup d'alumnes i alumne concret).

Els distints àmbits educatius atenen a la diversitat si parteixen de les diferències i les aprofiten per al creixement personal i col·lectiu de les persones. Educar en la diversitat suposa pensar en una escola per a tots, en una escola que incloga les diferències i excloga les desigualtats, en unes possibilitats socials no excloents per a ningú i a donar a cada un el més útil i beneficiós perquè aconseguisca avançar en el seu creixement a partir del que és i des d'on es troba.

Són moltes i variades les situacions d'ordre individual, social, organitzatiu o curricular que plantegen diferències i que han de ser abordades des d'un punt de vista institucional. Com a prova d'això, cabria assenyalar:

- Característiques generals: diferents estils cognitius (intel·ligències múltiples), ritmes d'aprenentatge, interessos, expectatives, motivacions, necessitats...
- Diferència de capacitats: altes capacitats, limitacions en la capacitat física, psíquica, sensorial, trastorn de conducta...
- Diferències socials: desenrotllament en entorns socials desfavorits, pertinença a minories ètniques o culturals, desconeixement de la llengua vehicular, itinerància, hospitalització i convalescència....

Com a conseqüència de la varietat de la societat actual el que abans es considerava normal ara s'ha convertit en divers, d'ací que la diversitat siga norma i no situació excepcional.

En l'actualitat, la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE), modificada per la Llei Orgànica 8/2013 és la que regula l'educació dels estudiants de tot l'estat espanyol, establint l'atenció a la diversitat com a principi bàsic del sistema educatiu per a atendre a una necessitat que compren a totes les etapes educatives i a tots els

alumnes. D'aquesta manera, es tracta de respondre adequadament a les demandes educatives que la diversitat d'alumnes requereix, sense cap tipus d'exclusió.

3. ANÀLISI DE CONTEXT

En l'actualitat hi han 651 alumnes matriculats, 215 d'Infantil i 436 de primària amb la següent distribució per cursos.

	Infantil			Primària					
Nivells	3 anys	4 anys	5 anys	1er.	2on.	3er	4t	5é	6é
Alumnes	71	72	72	73	65	68	72	75	77

Es tracta d'una població escolar amb baix nivell d'absentisme i pocs casos de compensació educativa. No obstant es treballa en coordinació amb Serveis Socials per donar resposta a les necessitats de determinats alumnes i les seues famílies.

Dels 651 alumnes hi han 58 reben atenció de PT, 80 d'AL i 17 d'educador. Huit d'aquests alumnes reben l'atenció a l'aula de CIL, unitat on assisteixen 6 alumnes de modalitat A i 2 alumnes de modalitat B. El nombre d'alumnat amb NEE denota el caràcter inclusiu d'aquest centre.

Els diagnòstics de l'alumnat amb les NESE són Dèficit atencional i dèficit intel·lectual, retard maduratiu, TDAH, X-fràgil, Discapacitat intel·lectual lleu i moderada, Trastorn greu de conducta, Trastorn Autista, TGD, Trastorn de la comunicació associat a TEA, Trastorn de lectura, Trastorn d'escriptura, Trastorn d'aprenentatge no específic, Retard simple del llenguatge, Disfèmia, Disfàsia, Disàrtria, Disglòssia i Dislàlia

Pel que respecta al rendiment acadèmic dels alumnes destacar que 87,47% assoleixen la totalitat dels objectius del nivell, però en base als resultats de les avaluacions diagnòstiques el nostre alumnat ha de millorar significativament en la competència lingüística i la matemàtica. S'observa una discrepància significativa entre els resultats de les avaluacions internes i els resultats de les avaluacions externes.

4. INCLUSIÓ.

La inclusió és un concepte que fa referència a la manera en la que la societat, i l'escola com a part d'ella, ha de respondre a la diversitat. Suposa en la pràctica traslladar l'eix de la resposta educativa, fins ara centrada únicament en l'alumne, al context escolar ordinari.

"L'escola inclusiva és aquella que garanteix que tots el xiquets/es i joves tinguem accés a l'educació, però no a qualsevol educació sinó a una educació de qualitat amb igualtat d'oportunitats per a tots i per a totes".

La inclusió educativa suposa garantir el dret a l'educació de tot l'alumnat e implica la superació de tota forma de discriminació i exclusió educativa.

Avançar en aquesta direcció suposa reduir les barreres de distinta índole que dificulten l'accés, la participació i l'aprenentatge, amb especial atenció als alumnes més vulnerables o desfavorits, que estan més exposats a situacions d'exclusió i més necessitats de una educació de qualitat.

Així doncs una escola inclusiva suposa:

- Disposar d'un Projecte educatiu que tinga com a finalitat atendre a la diversitat de tot l'alumnat.
- Construir una comunitat escolar acollidora, col·laboradora i estimulante en la que cada persona siga valorada en totes les seues capacitats i potencialitats com a fonament primordial de l'èxit escolar.
- Respondre a les necessitats educatives de cada persona.
- Comprometre's en la superació de les barreres per a l'accés, la participació i l'aprenentatge de tot l'alumnat i posar tots els esforços en superar limitacions del centre a l'hora d'atendre a la diversitat.
- Potenciar la participació de tots els alumnes, en especial dels que es troben en situació de vulnerabilitat i per tant en risc de ser exclosos.
- Valorar la diversitat de l'alumnat no com un problema sinó com una riquesa per recolzar l'aprenentatge de totes les persones.

En síntesi, l'educació inclusiva implica una actitud i compromís amb la tasca de contribuir a una educació de qualitat i justa per a tot l'alumnat. Es centra en la

presència, participació real i fites en termes de resultats valorats, implica combatre qualsevol forma d'exclusió i es considera un procés mai conclòs.

Per a que un centre funcione com un entorn verdaderament inclusiu necessita:

- Prendre consciència de la diversitat de l'alumnat que existeix en el centre.
- Revisar el contingut del currículum i els dissenys de les activitats d'aula.
- Adaptar el currículum a les necessitats i característiques de l'alumnat
- Replantejar-se la utilització dels espais i dels temps segons els seus objectius.
- Motivar l'alumnat i reflexionar sobre les seues necessitats.
- Partir dels coneixements previs per donar sentit a la pràctica i al treball en l'aula.
- Treballar amb projecte amplis i flexibles, que impliquen la col·laboració docent.
- Organitzar l'aula de manera que afavorisca l'autonomia i el treball col·laboratiu entre l'alumnat.
- Coordinar la tasca docent dels diferents professionals que atenen a l'alumnat per tal de donar una resposta més efectiva a les seues necessitats.
- Articular mesures d'atenció a les NESE que siguin integradores i no segregadores.

Al CEIP LES TERRETES les cultures ,polítiques i pràctiques educatives inclusives es desenvoluparan atenent als següents indicadors d'avaluació .

➤ **CULTURES INCLUSIVES**

Aquesta dimensió es centra en crear una comunitat segura, acollidora, col·laboradora i estimulant en la que cadascú és valorat, com a fonament primordial per a que tot l'alumnat tinga el major nivell d'èxit.

Es pretén desenvolupar valors inclusius, compartits per tot el professorat, alumnat, membres del consell escolar i famílies, que es facen arribar a tots els membres del centre educatiu. Sent els indicadors determinats seguidament:

CREAR CULTURES INCLUSIVES	
Construir comunitat	▪ Tot el món mereix sentir-se acollit. ▪ Els estudiants s'ajuden els uns als altres. ▪ Els professionals col·laboren entre ells. ▪ El professorat i l'alumnat es tracta amb respecte. ▪ Existeix col·laboració entre el professorat i les famílies. ▪ Totes les institucions de la comunitat estan involucrades en la vida del centre.
Establir valors inclusius	▪ Es tenen bones expectatives sobre tot l'alumnat. ▪ Partim de potenciar les capacitats del nostres alumnes. ▪ Els professionals, els membres del consell escolar, l'alumnat i les famílies, compartim una filosofia d'inclusió. ▪ Tant els professionals, com l'alumnat, són tractats com a persones i no com a posseïdors d'un "rol". ▪ Els professionals procuren eliminar totes les barreres d'aprenentatge i de participació al centre educatiu. ▪ El centre treballa per minvar les pràctiques discriminatòries.

POLITIQUES INCLUSIVES

Dimensió centrada en assegurar la inclusió en la base del desenvolupament del centre educatiu, amarat totes les polítiques, per afavorir l'aprenentatge i participació de tot l'alumnat. Es considera que els recolzaments són eixes activitats que augmenten la capacitat d'un centre de respondre a la diversitat de l'alumnat. Totes les modalitats de recolzament es recullen dintre d'un únic marc i es visionen des d'una perspectiva de l'alumnat i el seu desenvolupament, en compte de des de la perspectiva del centre o de les estructures de la comunitat educativa.

Els indicadors, consegüentment, són els següents:

ELABORAR POLITIQUES INCLUSIVES	
Desenrotllar una escola per a tots	▪ Es presta ajuda a tot nou membre del professorat a adaptar-se al centre. ▪ El centre procura admetre a tot l'alumnat possible, sense establir diferències. ▪ El centre procura que les seues instal·lacions siguin físicament accessibles per tothom. ▪ Es facilita ajuda a l'alumnat que accedeix al centre per primera volta, per tal de millorar l'adaptació del mateix.

Organitzar el recolzament par a atendre a la diversitat	▪ El centre organitza grups d'aprenentatge per a que tot l'alumnat es considere valorat. ▪ S'estableix coordinació entre les modalitats de recolzament. ▪ Les activitats de desenvolupament professional dels docents, els aporta una ajuda per tal de donar resposta a la diversitat de l'alumnat. ▪ Les polítiques de "necessitats especials" són polítiques d'inclusió. ▪ Les polítiques d'orientació educativa i psicopedagògica es vincule amb altres mesures de desenrotllament curricular i recolzament pedagògic.
--	---

PRÀCTIQUES INCLUSIVES

Aquesta tercera dimensió, es basa en que les pràctiques del centre educatiu han de reflectir la cultura i les polítiques inclusives escolars. Pretén assegurar que les activitats en l'aula i les activitats extraescolars i complementàries contemplen la participació de tot l'alumnat i tinguen en compte el coneixement i l'experiència dels estudiants fora de l'escola.

La docència i els recolzaments, s'integren per orquestrar l'aprenentatge i la superació de les barreres per a l'aprenentatge i la participació. El personal mobilitza recursos de l'escola i les institucions de la comunitat per mantenir l'aprenentatge actiu de tots.

És per això, que es determinen com a indicadors els següents:

DESENVOLUPAR PRÀCTIQUES INCLUSIVES	
Orquestrar el procés d'aprenentatge	▪ Les unitats didàctiques s'adapten a la diversitat de l'alumnat. ▪ Les unitats didàctiques són accessibles a tots els estudiants. ▪ Les unitats didàctiques contribueixen a una major comprensió de les diferències. ▪ S'implica activament a l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge. ▪ L'alumnat aprèn de manera cooperativa. ▪ L'avaluació motiva els èxits del alumnes. ▪ La disciplina de l'aula es basa en el respecte mutu. ▪ Els docents planifiquen, revisen i ensenyen en col·laboració. ▪ Els docents es preocupen per recolzar l'aprenentatge i participació de l'alumnat. ▪ El professorat de recolzament es preocupa per facilitar l'aprenentatge i participació de l'alumnat.

**Mobilitzar
recursos**

- Tot l'alumnat participa en les activitats complementàries i extraescolars.
- Els recursos del centre es distribueixen de manera equitativa per afavorir la inclusió.
- Es coneixen i aprofiten els recursos de la comunitat.
- S'aprofita l'experiència del professorat.
- La diversitat entre l'alumnat, s'empren com a recurs per al procés d'ensenyament/aprenentatge.
- El professorat genera recursos per afavorir l'aprenentatge i participació.

5. CONCEPTE D'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU (CAP.I, TÍTOL II DE LA LOE modificada per LOMQE)

Són aquells alumnes que requereixen una atenció educativa diferent de l'ordinària, per presentar necessitats educatives especials, per dificultats específiques d'aprenentatge, per les seues altes capacitats intel·lectuals, per haver-se incorporat tard al sistema educatiu, o per condicions personals o d'història escolar.

TÍTOL II: EQUITAT EN L'EDUCACIÓ	
CAPÍTOL I: Alumnat amb Necessitat Específica de Suport Educatiu	
Necessitats educatives especials	Discapacitat (física, psíquica, sensorial). Trastorn greus de conducta.
Altes capacitats intel·lectuals.	
Integració tardana en el sistema educatiu espanyol.	Procedir d'altres països. Qualsevol altre motiu.
Compensació de les desigualtats en educació	Alumnat amb situacions desfavorables de caràcter social, econòmic, cultural, geogràfic, ètnic....
CAPÍTOL II: Compensació de les Desigualtats en Educació.	
Factors socials, econòmics, culturals, geogràfics, ètnics o d'una altre índole.	

Alumnat amb necessitats educatives especials (LOE, art. 73 a 75)

Són aquells alumnes que requereixen, per un període de la seua escolarització o al llarg de tota ella, determinats suports i atencions educatives específiques derivades de discapacitat o trastorns greus de conducta (LOE. Article 73).

L'escolarització d'aquest alumnat es regirà pels principis de normalització i inclusió i assegurarà la no-discriminació i la igualtat efectiva en l'accés i la permanència en el sistema educatiu.

L'atenció integral a l'alumnat que presenta necessitats educatives especials es realitzarà de la forma més temprana possible.

Alumnat amb altes capacitats intel·lectuals (LOE, art. 76 i 77)

L'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals és considerat per Llei Orgànica 2/2003 de 3 de maig, d'Educació (LOR), com a alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

S'escolaritzaran en un context normalitzat, en centres que per les seues condicions puguin prestar-los una atenció adequada a les seues característiques.

Per a oferir-los l'atenció i les ajudes educatives que necessiten, a més de la seua identificació primerenca, els centres hauran de concretar l'oferta educativa i les mesures per al desenrotllament ple i equilibrat de les seues capacitats des d'un context escolar normalitzat.

Es podrà flexibilitzar la duració dels diversos nivells i etapes educatives del sistema educatiu, independentment de l'edat dels alumnes, d'acord amb les normes establides a este efecte, de manera que puga anticipar-se un curs l'inici de l'escolarització en l'etapa o reduir-se la duració de la mateixa, quan es preveia que són estes les mesures més adequades per al desenrotllament del seu equilibri personal i la seua escolarització.

En el cas de les ensenyances de règim general, la mesura d'incorporar als alumnes a un curs superior a què li correspon per la seua edat podrà adoptar-se fins a un màxim de tres vegades en l'ensenyança bàsica i una sola vegada en les ensenyances post obligatòries.

Alumnat amb integració tardana en el sistema educatiu espanyol (LOE, art. 78 i 79)

Alumnes que s'incorporen tardanament al sistema educatiu per procedir d'altres països o per qualsevol altre motiu i per tant, poden requerir una atenció educativa diferent de l'ordinària.

Atenent a les seues circumstàncies, coneixements, edat i historial acadèmic, se'ls ha de garantir l'escolarització, de manera que es puguin incorporar al curs més adequat a les seues característiques i coneixements previs, amb els suports oportuns, i poder continuar amb aprofitament la seua educació.

El desenrotllament de programes específics per als alumnes que presenten greus carències lingüístiques, o carències en les seues competències o coneixements bàsics serà simultani a l'escolarització en els grups ordinaris, conforme al nivell i evolució del seu aprenentatge.

Els alumnes que presenten un desfasament en el seu nivell de competència curricular de més d'un cicle, podran ser escolaritzats en el curs inferior a què els correspondria per edat. Per a aquest alumnat s'adoptaran les mesures de reforç necessàries que faciliten la seua integració escolar i la recuperació del seu desfasament i li permeten continuar amb aprofitament els seus estudis. En el cas de superar el desfasament s'incorporaran al grup corresponent a la seua edat.

Compensació de les desigualtats en educació (art.80 a 83)

Per a fer efectiu el principi d'igualtat en l'exercici del dret a l'educació, s'han de desenrotllar accions de caràcter compensatori en relació amb les persones, grups i àmbits territorials que es troben en situacions desfavorables i evitar, d'esta manera, desigualtats derivades de factors socials, econòmics, culturals, geogràfics, ètnics o d'una altra índole, així com de proveir els recursos econòmics i els suports precisos per a tal fi.

Amb actuacions de caràcter preventiu i compensatori, s'ha de garantir durant l'etapa d'educació infantil, l'escolarització de tots els xiquets les condicions personals dels quals suposen una desigualtat per a accedir a l'educació bàsica o per a progressar en els nivells posteriors. En l'etapa de l'educació primària es garantirà a tots els alumnes un lloc escolar gratuït.

Correspon, així mateix, adoptar mesures singulars en aquells centres o zones geogràfiques en què resulte necessària una intervenció educativa compensatòria.

6. OBJECTIUS

- a) Aconseguir que tot l' alumnat assoleixca el màxim desenvolupament personal, intel·lectual, social i emocional, i els objectius establerts amb caràcter general per a tot l' alumnat.
- b) Detectar i diagnosticar el més aviat possible a l'alumnat amb necessitats de suport educatiu.
- c) Realitzar un intervenció primerenca amb l'alumnat amb NESE.
- d) Establir mesures de prevenció de dificultats d'aprenentatge de caràcter lleu:
 - Dificultats de parla.
 - Dificultats en el procés lecto-escriptor.
 - Dificultats de comprensió.

7. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA

El model educatiu del nostre centre es reflecteix al PEC, que garanteix que tot el alumnat participe d'un entorn educatiu comú, organitzant els recursos i les mesures per a que cadascú puga dur a terme el seu procés d'aprenentatge.

L'acció educativa ha de posar especial èmfasi en l'atenció a la diversitat de l'alumnat, en l'atenció individualitzada, en la prevenció de les dificultats d'aprenentatge i en la posada en marxa de mecanismes de reforç tan prompte com es detecten aquestes dificultats.

L'ordre de 16 de Juliol de 2001 per la qual es regula l'atenció educativa a l'alumnat amb necessitats educatives especials, escolaritzats en centres d'Educació Infantil (2on cicle) i Educació Primària, en l'apartat II, article vuitè, punt 3, diu: "Els mestres i les mestres quan desenrotllen les programacions de la seua activitat docent d'acord amb el currículum d'Ed. Infantil (Decret 38/2008) i d'Ed. Primària (Decret 108/2014), hauran de determinar:

- a) Els diversos graus d'adquisició de les capacitats expressades en els criteris d'avaluació i indicadors d'èxit.
- b) Els continguts bàsics per a aconseguir un desenrotllament adequat dels objectius de l'àrea.
- c) Els continguts complementaris, d'ampliació o reforç per a l'alumnat que ho necessite.
- d) Les activitats i metodologia diferent per al desenrotllament d'un mateix i en funció del seu grau de dificultat i en coherència amb ells, els criteris i instruments d'avaluació adequats.

L'Ordre de 4 de Juliol de 2001, de la Conselleria de Cultura i Educació, regula l'atenció a l'alumnat amb necessitats de compensació educativa.

Les actuacions de compensació educativa es desenrotllaran en els següents casos:

- Incorporació tardana al sistema educatiu
- Retard en l'escolarització o desconeixement dels idiomes oficials de la Comunitat Valenciana.

- Pertinença a minories ètniques o culturals en situació de desavantatge social.
- Escolarització irregular, per itinerança familiar o per abandonaments educatius reiterats o periòdics.
- Residència en zones socialment, culturalment o econòmicament desfavorides.
- Dependència d'institucions de protecció social del menor.
- Internament en hospitals o en hospitalització domiciliaria de llarga durada.
- Inadaptacions al medi escolar i a l'entorn educatiu.

I promouran actuacions que permeten:

- Facilitar la integració social de tot l' alumnat contrarestant els processos d'exclusió social i cultural.
- Afavorir l'educació intercultural de tot l' alumnat potenciant els múltiples i diferents valors que aporten les distintes cultures.
- Garantir l'escolarització de l'alumnat en condicions d'igualtat d'oportunitats.
- Evitar l'abandonament de l'alumnat que es trobe en situació de desavantatge socioeducatiu.
- Fomentar programes d'adquisició de llengua d'acollida.

7.1 MESURES ORDINÀRIES

Tindran consideració de mesures ordinàries aquelles que suposen una adaptació metodològica, de les estratègies organitzatives o distribució temporal del currículum sense que supose transformació o eliminació dels elements prescriptius: continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge.

7.1.1 Adaptacions d' accés al Currículum

Aquestes adequacions van adreçades a facilitar l' accés amb normalitat al currículum.

Aquestes adequacions poden ser:

- Mesures d' adequació de l' espai, el mobiliari, els recursos didàctics(per compensar necessitats d' accés físic)
- Utilització de sistemes o codis diferents i/o complementaris , suports lingüístics específics (per compensar necessitats de comunicació)

7.1.2 Mesures Organitzatives.

Les mesures organitzatives per a l'atenció de la diversitat i la inclusió han d'abastar diferents àmbits.

- Mesures organitzatives de centre.
- Mesures organitzatives d'aula.

Qualsevol mesura organitzativa haurà de comptar amb la màxima coordinació entre tots els professionals que intervenen amb l'alumnat.

7.1.2.1. Mesures organitzatives de centre.

- **Agrupaments Flexibles.**

En funció de les característiques i necessitats del conjunt de l' alumnat del centre es podran establir agrupaments flexibles durant l' horari escolar, en un cicle o nivell que puguin ser atesos de manera específica, per a la consecució d' objectius graduats per nivell de competència curricular de l' alumnat en les àrees, els objectius de les quals estan lligats a aprenentatges instrumentals bàsics.

7.1.2.2. Mesures organitzatives d'aula.

- **Treball en parella o tutoria entre iguals.**

Aquest recurs es basa en l' ajuda que un alumne dispensa a un/a company/a. L'èxit d' aquesta modalitat es basa en la preparació del alumne tutor , de forma que siga orientat en l' ús d' estratègies bàsiques de comunicació i organització de l' informació i tinga habilitats per desenvolupar la relació instructiva. Esta modalitat també té avantatges per a l' alumne tutor que es veu obligat a reestructurar el seu coneixement per fer-lo aplegar als demés.

- **Xicotet Grup Cooperatiu.**

Col·laboració dins de grups heterogenis per a realitzar tasques individuals o realització de tasques en equip. Les dinàmiques cooperatives permeten aconseguir el respecte a les diferències entre l' alumnat així descobrir els punts forts i febles de cada membre de l'equip.

- **Pla de Treball/Contracte didàctic.**

L' alumne rep un pla elaborat pel mestre en funció de la situació personal d' aprenentatge, sèrie d' activitats que l' alumne té que realitzar en un temps determinat, de forma independent .Es negocien amb l' alumne els continguts i activitats que s' inclouen. És adequat per a treballar continguts procedimentals a les àrees instrumentals.

- **Reforç (Annex I i II)**

- **Suport previ:** oferir els ajuts necessaris per a facilitar-los l' aprenentatge del continguts que es treballaran després amb tot el grup.
- **Suport davant l' activitat de l' aula:** incidir amb l' alumne o un xicotet grup en una activitat comuna a tota la classe
- **Reforç dins de l' aula:** s' incideix , a més de les dificultats d' aprenentatge, en hàbits de treball i socialització. Partint de les activitats adreçades al grup classe, el mestres les adaptaran a les peculiaritats i possibilitats de cada xiquet: canviant el nivell de complexitat, nombre de tasques i tipus de materials.
- **Reforç fora de l' aula:** Les hores que l' alumne passa fora del seu grup-classe per a rebre suport no excedirà del 50% de l' horari setmanal a l' àrea. La finalitat és que es treballen aspectes concrets del currículum que presenten major dificultat per a l' alumne o coneixements i habilitats bàsiques que li permeten seguir el ritme de la classe.

El reforç podrà ser individual o en xicotet grup. El mestre tutor informará al mestre de suport dels continguts i activitats que cal treballar en les sessions. En els casos en que la situació de l' alumne ho requereixca l'alumne utilitzarà fulls de seguiment on anotarà el treball realitzat a cada sessió, així com de recomanacions de treball si és el cas.
- **Suport Posterior:** Reforçar amb activitats complementàries altres desenvolupades prèviament amb tot el grup, per a superar les dificultats que hagen aparegut.

7.1.3 Adaptacions Curriculars NO Significatives

Parlem d' adaptacions curriculars NO significatives , quan les modificacions no afecten als objectius, continguts i criteris d' avaluació considerats bàsics(mínims) i per tant

permeten a l' alumne assolir els objectius del cicle(mínims exigibles). Aquestes modificacions podran anar referides als diferents elements del currículum:

✓ Adaptació metodològica

Per tal de donar resposta a la diversitat , les programacions d' aula han de ser obertes i flexibles. Quantes més mesures d' atenció a la diversitat es contemplen des de la programació d' aula, menys seran les adaptacions curriculars individuals que ens caldrà dur a terme per donar resposta a les necessitats educatives dels alumnes. Aquesta flexibilització requereix complir alguns requisits claus:

- Proposar situacions d' aprenentatges generals i comuns per a tots els alumnes, però plantejant distints graus d' assoliment i activitats diferents atenent a les necessitats, competències, habilitats ... de cada alumne
- Seleccionar activitats que beneficiant a tots , ho facin als alumnes que presenten majors dificultats.
- Dissenyar activitats amplies amb diferents graus de dificultat i nivell de realització.
- Dissenyar activitats diferents per a treballar un mateix contingut.
- Utilitzar mètodes d' avaluació que permeten que l' alumne pugui demostrar el que realment sap i no es veja limitat per l' instrument o procediment emprat. Per això caldrà emprar procediments , instruments i llenguatges diversos de manera que les dificultats de lectoescriptura o de llenguatge no condicione els resultats en àrees com coneixement del medi, matemàtiques, llengües(fer ús de procediments d' avaluació escrits en aquestes àrees o per avaluar determinats continguts o objectius pot dificultar que l' alumne demostrï el que realment sap).
- Fer ús d' una varietat de metodologies didàctiques. Des de la programació d' aula la metodologia s'ha de diversificar per donar cabuda a la diversitat, no necessàriament tots han de fer les mateixes activitats o propostes didàctiques al mateix temps , al mateix ritme o amb el mateix grau de dificultat. Afavorirà l' atenció a la diversitat:
 - ✓ Fer ús de mètodes que afavorisquen l' experiència directa, la reflexió, l' expressió i la comunicació.

- ✓ Realitzar la presentació dels continguts a través de diferents canals(oral, escrit, imatges...)
- ✓ Fer ús de metodologies cooperatives que permeten el treball en equip, l'adquisició de competències, permeten que cada alumne aporte en funció del seu grau de competència i capacitats.
- ✓ Fer ús de metodologies obertes que permeten que cada alumne avance segons el seu ritme i nivell de competència curricular. Flexibilitzar els objectius i els continguts, s' ha de contemplar els mínims exigibles en referència als objectius, continguts i criteris d' avaluació. D'aquí la importància de tenir presents els objectius i criteris d'avaluació mínims .De tal manera que els objectius i continguts a treballar en cadascun dels cicles i nivells formaran un continu que anirà de les capacitats mínimes esperades per a cada un dels cicles i nivells fins a les capacitats "màximes" establertes al PCC per a cada un dels cicles.
- ✓ Adaptació en els procediments i/o instruments d' avaluació: amb determinats alumnes, especialment aquells que tenen greus dificultats de comunicació i/o de l' aprenentatge de la lectoescriptura serà necessari adaptar els procediments i/o instruments d' avaluació, a fi que aquestes no condicionen els resultats obtinguts per l' alumne. En determinats casos, no es tracta per tant de reduir el nivell d' exigència o consecució esperat, sinó de cercar aquells procediments que es puguin ajustar a conèixer el que l' alumne/a ha après.
- ✓ Adaptacions en els Continguts: per a determinats alumnes amb un ritme de treball més lent , es poden fer les modificacions en la seqüenciació prevista dels continguts, sense que això suppose renunciar a l' aprenentatge dels mateixos. És podrà optar per prioritzar aquells continguts que es consideren bàsics o rellevants i en ocasions, podrem decidir eliminar alguns no considerats mínims, per tal de que l' alumne pugui aprofundir més en aquells que es consideren essencials i evitar que es despenge del ritme de la classe.
- ✓ Adaptació en els criteris d'avaluació: Davant els alumnes amb dificultats d' aprenentatge, en ocasions resultarà necessari adaptar el criteris, prioritzant aquells més bàsics, sense renunciar a treballar els demés.

El procés d'adaptacions serà revisar en primer lloc tant les estratègies, com la pròpia avaluació de l'alumne o decisions relatives al com i al quan ensenyar, abans de revisar i adoptar decisions relatives al què ensenyar, sobretot quan aquestes impliquen eliminacions de continguts i objectius. En aquest sentit, no s'haurien de modificar els continguts ni els criteris fins que no s'hagen dut a terme adaptacions de nivell inferior.

7.1.4 Tutorials i d'Orientació Educativa

7.1.4.1 En relació amb l'alumnat

- **Activitats d'acollida:**

- Establir relacions de respecte que situen cada alumne/a dignament davant els demés.
- Presentació respectuosa i normalitzada (alumnes amb discapacitat). En ocasions és necessari treballar amb el grup-classe les circumstàncies de l'alumne nou, per donar informació complementària, fer advertències i/o previndre conductes de rebuig o discriminatòries.
- Donar informació al nou alumnat de totes aquelles qüestions que els ajuden a situar-se (normes de classe, responsabilitats, espais, persones del centre...)
- Mantindre prèviament a la incorporació de l'alumne/a nouvingut una entrevista inicial amb la família, per tal d'obtenir informació relativa a l'alumne/a, així com donar tota l'informació a les famílies sobre el funcionament del centre.

- **Cohesió i Identificació del Grup:**

És necessari cuidar la inclusió del xiquet/a amb dificultats en la vida del grup per tal de donar-li la base emocional necessària. Les eixides de classe (PT, Al...) fan perdre de forma regular moments de la vida del grup. El tutor ha d'evitar esta forma d'exclusió contant-los el que s'ha fet i evitant fer coses importants en la seua absència. Hi ha que cuidar l'integració al grup i el nivell d'autoestima.

S'han d'emprar metodologies que permeten la participació de l'alumnat en base a les seues capacitats i potencialitats.

7.1.4.2- En Relació amb els Pares.

El tutor/a és pont entre l' escola i la família. L' acció tutorial en el marc de l' escola inclusiva consistirà en mantenir reunions periòdiques amb les famílies per tal de fer seguiment de l'evolució de l'alumne/a i establir canals de participació i treball conjunt.

7.2. MESURES EXTRAORDINÀRIES

Són aquelles mesures o programes que suposen la transformació significativa d'un o més dels elements prescriptius del currículum, així com aquelles mesures d'accés al currículum extraordinàries.

Les adaptacions curriculars individualitzades són una estratègia adequada per donar resposta a les necessitats d' aprenentatge de cada alumne.

L' adaptació curricular és l' adequació al currículum a les necessitats de l' alumne amb la finalitat de que puga desenvolupar-se en la major mesura possible, les capacitats establertes en els objectius generals de l' etapa i participar en entorns generals i comuns, escolars i extraescolars.

De la mateixa manera que les diferències individuals i les dificultats d' aprenentatge formen un continu, les adaptacions curriculars individuals van des d' ajustaments o modificacions senzilles de la programació d' aula, fins a canvis significatius que s' allunyen considerablement del que es fa a l' aula. En aquest sentit diferenciem entre adaptacions curriculars no significatives, adaptacions curriculars significatives i adaptacions curriculars d' ampliació.

7.2.1 Flexibilització

A l' **etapa d'educació infantil** com a mesura excepcional per alumnes amb N.E.E. permanents es podrà autoritzar la permanència de l' alumne un any més en el segon cicle d' educació Infantil, a petició de la direcció del centre , previ informe del tutor/a i conformitat de la família. Es proposarà aquesta mesura quan a l'informe psicopedagògic s'estime que romandre un curs més li permetrà assolir els objectius de l' etapa o serà beneficiosa per a la seua escolarització. Aquesta repetició requerirà l'autorització prèvia de la direcció territorial competent en matèria d'educació

A l'etapa d' **educació primària** al final de cada curs i com a conseqüència del procés d'avaluació es decideix sobre la promoció de l'alumne/a. La decisió de romandre un curs més en el mateix nivell, només es podrà adoptar una vegada durant l'educació primària. El mestre tutor és qui adopta aquesta decisió, amb audiència prèvia amb la família, tenint en compte l'opinió i informes dels professionals que intervenen directament en el procés d'ensenyament /aprenentatge de l'alumne i dels serveis corresponents d'orientació psicopedagògica.

Per a l'alumnat amb NEE podrà prolongar-se un any més de forma extraordinària. La repetició extraordinària podrà sol·licitar-se en qualsevol curs de l'etapa, una vegada l'alumne/a haja esgotat la repetició ordinària, i requerirà l'autorització prèvia de la direcció territorial competent en matèria d'educació,

En qualsevol cas, la decisió es pren després d'haver valorat l'assoliment dels criteris d'avaluació, el grau de satisfacció referit a l'aprenentatge en relació a les capacitats de l'alumne, i les conseqüències previsibles, positives o negatives. En cas de prendre la decisió de promoció s'ha de fer constar en acta el motiu de la decisió.

Si un alumne/a promociona i ha assolit de forma incompleta els objectius corresponents, ha de tenir el reforç educatiu adequat per fer-ho en el cicle o etapa a la que s'incorpora.

En el cas d'alumnes amb altes capacitats es podrà flexibilitzar l'escolarització en primària seguint els criteris establerts en l'article 7 del Reial Decret 943/2003. Aquesta mesura requerirà el consentiment exprés dels representants legals de l'alumne/a, així com informes favorables de l'equip docent, orientador/a del centre i l'autorització de la direcció territorial competent en matèria d'educació.

7.2.2 Adaptacions Curriculars Significatives

Les adaptacions curriculars són significatives quan, a causa de les modificacions dels diferents elements curriculars, es modifiquen substancialment els objectius, continguts, i criteris d'avaluació i per tant el grau de consecució de les capacitats del cicle corresponent.

Quan les adaptacions suposen l'eliminació d'objectius, continguts i criteris d'avaluació considerats mínims per cycle parlarem d'adaptacions significatives. Les adaptacions

7.2.3 Plans individuals d'actuació (PIA)

Aquests plans van adreçats a alumnat escolaritzats en unitats específiques de comunicació i llenguatge ubicades en centre públics que imparteixen ensenyaments d'Ed. Infantil, Ed. Primària i Ed. Secundària.

Els PIA van adreçats a l'alumnat de UECIL de modalitat A i partiran del currículum ordinari, prioritzant l'adquisició de competències en els àmbits més afectats en aquest alumnat: comunicació, interacció social, regulació emocional, simbolització i autonomia en la vida quotidiana. Han de potenciar les capacitats més destacades i promoure el desenvolupament d'habilitats en diferents contexts.

7.2.4 Adaptacions Curriculars D'Ampliació

L'objectiu d'aquestes adaptacions és donar resposta a les necessitats específiques dels alumnes d'altres capacitats intel·lectuals

L'adaptació curricular d'ampliació es durà a terme quan en l'avaluació psicopedagògica es valore que l'alumne té un rendiment excepcional en una o diverses àrees i/o quan malgrat tenir un rendiment excepcional continuat a totes les àrees es detecta desequilibri amb els àmbits afectius i d'inserció social.

L'adaptació individual del currículum recollirà l'enriquiment dels criteris d'avaluació, indicadors d'èxit i continguts, la flexibilització dels criteris d'avaluació i metodologia específica que convé utilitzar tenint en compte l'estil d'aprenentatge i el context escolar.

7.3 MESURES ESPECÍFIQUES

7.3.1 Pla d' Acollida

4. PROGRAMA D'ACOLLIDA DE L'ALUMNAT NOUINGUT	
Accions	Responsables
Presentació del tutor/a a la família i alumne/a nouvingut.	Direcció
Mostrar instal·lacions a la família i a l'alumne/a.	
Entrevista inicial amb la família prèvia incorporació de l'alumnat.	Tutor/a
Realitzar activitats de presentació en el grup on s'incorpora l'alumnat nouvingut.	
Assignació d'un alumne/tutor	
Avaluació inicial per determinar: - nivell de competències - Necessitats específiques de suport educatiu.	
Atenció personalitzada a l'alumnat nouvingut dins del grup classe	Tutora/equip de suport
Planificar el suport educatiu, si és el cas.	
Seguiment de l'adaptació social i de l'evolució escolar de l'alumnat	

7.3.2 Pla d'actuació per desconeixement de les llengües oficials.

Quan s'incorpora al llarg del curs escolar alumnat de primària amb desconeixement d'1 o 2 llengües oficials s'aplicaran les següents mesures:

- Es nomenarà un alumne/a tutor que ajude a l'alumne en el coneixement del funcionament del centre, la interacció social entre iguals, suport en la comprensió de les tasques a desenvolupar.
- S'establirà un suport intensiu de dues hores diàries, adreçat a la competència comunicativa en la llengua o llengües que desconeix. La durada del suport dependrà de l'evolució de l'alumnat.
- S'emprarà material específic que possibiliti l'adaptació de l'alumnat al nou context.

7.3.3 Mesures d'intervenció amb alumnes amb Trastorn de conducta

1. CONCEPTE DE TRASTORN DE L'ESPECTRE AUTISTA (TEA)

Per tal de contextualitzar de millor manera les mesures d'intervenció amb aquest alumnat, es considera determinant delimitar de manera breu allò que entenem per Trastorn de l'Espectre Autista (TEA), ja que les necessitats derivades del mateix, establiran les pautes d'actuació a desenvolupar.

Per definir aquest trastorn, prenem com a base la *"Guia de consulta dels criteris diagnòstics DSM-V"* que defineix el TEA, com un trastorn del desenvolupament neurològic, que presenta els símptomes en les fases primerenques del desenvolupament, no sent explicable des de la discapacitat intel·lectual o retràs global del desenvolupament. Aquest trastorn es caracteritza per patrons restrictius i repetitius de comportament, interessos o activitats; així com per deficiències persistents en la comunicació i en la interacció social en diversos contextos, manifestats per deficiències en la reciprocitat socioemocional, en les conductes comunicatives no verbals emprades en la interacció social i en el desenvolupament, manteniment i comprensió de les relacions.

A l'hora d'organitzar una resposta educativa ajustada, és determinant tenir en compte el nivell de gravetat en quant a l'afectació del trastorn, entenent-se aquest en funció

de l'ajuda que precisa i el deteriorament de cada alumne amb TEA en els dominis de la comunicació social i els patrons de comportament restringits i repetitius.

2. CARACTERÍSTIQUES COGNITIVES I EMOCIONALS

És per tant, que partint de la delimitació conceptual esmentada, l'alumnat amb TEA es caracteritza per uns trets als quals s'ha de parar especial atenció a l'hora d'organitzar la resposta educativa. En aquest alumnat, com en la resta, hi trobem necessitats que cal compensar, així com capacitats que cal potenciar.

- **Necessitats que cal compensar:**

- Habilitats comunicatives.
- Relació amb l'entorn.
- Habilitats socials.
- Expressió de les emocions pròpies de manera adient.
- Comprensió i adaptació envers les emocions de la resta.
- Integració sensorial. Hiper o hipo sensibilitat (especialment auditiva, gustativa i/o tàtil).
- Flexibilitat mental, que condiciona el nombre restringit de conductes i una limitació en les tasques que requereixen cert grau d'imaginació.
- Generalització. Mostren dificultats en aplicar les habilitats apreses en diferents contextos.
- Alguns alumnes amb TEA poden manifestar conductes inadequades, però cal tenir en compte que la major part d'aquestes venen com a conseqüència de les necessitats anteriorment esmentades, parant especial atenció a les necessitats comunicatives, de relació i emocionals.

- **Capacitats que cal potenciar:**

- Memòria visual. Generalment, són aprenents visuals, aspecte que cal potenciar per afavorir la intervenció.
- Rutines establides. Estructuració.
- Mecanització. Generalment resolen les tasques mecàniques amb major èxit.
- Figures de referència.
- Alegria. Solen mostrar respostes sorprenents front la tristesa de la resta.

3. QUÈ NECESSITEN A L'ESCOLA?

- Marc de referència estable.

- Continuïtat.
- Punts de referència clars.
- Límits flexibles. És bàsic determinar límits clars però flexibles amb aquest alumnat.
- Coneixement i implicació. Ampliar la informació sobre el trastorn afavorirà la seguretat front la intervenció amb l'alumnat.
- Coordinació entre l'equip que intervé amb l'alumnat. És fonamental actuar de la mateixa manera i establir els mateixos límits entre tots, cosa per la qual, és precisa un intercanvi freqüent d'informació.
- Col·laboració família- escola. Amb pautes d'actuació conjuntes i consensuades, s'afavoreix la intervenció.
- Coordinació amb serveis externs.

4. FAMÍLIES

Per garantir la col·laboració família - escola esmentada, és indispensable parar atenció a:

- Nivell d'angoixa.
- Dificultats d'acceptació.
- Sentiment de culpabilitat.
- Incomprensió.

És fonamental:

- Valorar el moment en què es troben.
- Sentir propera l'ajuda dels professionals.
- Actitud oberta i comprensiva.
- Contacte.
- Continuat.

5. MOMENTS CONFLICTIUS

Com a conseqüència de les dificultats en la flexibilitat, relació amb l'entorn i habilitats socials i comunicatives, hem de tindre en compte determinades situacions tals com:

- Canvis.
- Entrades i sortides.
- Tornada de festes i vacances.
- Absències o substitucions de personal.

- Esdeveniments especials (ex.festes).
- Pati-menjador.
- Estones lliures.
- Exigències.
- Excursions.

Han de ser moments estructurats i anticipats de forma adient per prevenir situacions desagradables per a aquest alumnat.

6. ADAPTACIÓ DEL CONTEXT

Cal oferir a l'alumne un món organitzat, comprensible i segur, treballant comunicació, planificació, flexibilitat i autoregulació. Com?

- Establint rutines diàries molt clares. Les rutines diàries doten de sentit les tasques quotidianes, aportant a l'alumne seguretat i autonomia.
- Introduint elements visuals (fotos, símbols, dibuixos, ...). Tal i com s'exposa seguidament en el plantejament de la intervenció educativa, l'estructura i claus visuals són fonamental per afavorir la comprensió i relació amb l'entorn.
- Emprant eines d'estructura i comprensió del temps i l'espai (calendari, horari, agendes, racons ...). L'estructura espai- temporal és un element clau en la intervenció de l'alumnat amb TEA. Marcadors visuals a nivell de centre i d'aula afavoreixen els desplaçaments autònoms, i la comprensió i organització espacial.

7. PLANTEJAMENT DE LA INTERVENCIÓ EDUCATIVA. TÈCNIQUES METODOLÒGIQUES

Abans de reflectir algunes de les tècniques emprades en el procés educatiu de l'alumnat amb TEA, es considera escaient determinar alguns principis metodològics fonamentals en l'aprenentatge dels nostres alumnes.

La metodologia emprada es basa en els principis fonamentals de l'aprenentatge significatiu, de socialització, funcionalitat, creativitat, manipulació i experimentació. Es treballa seguint els seus ritmes d'aprenentatge, duent-los a terme en base als seus interessos per tal de garantir la significativitat del procés educatiu, i emprant per a aconseguir-ho les activitats més funcionals possibles. S'empra, entre d'altres, materials manipulatius dintre d'un context lúdic per tal d'afavorir la participació

activa de l'alumnat en la dinàmica de l'aula, creant un ambient de col·laboració i cooperació.

- **TÉCNiques**

- **METODOLOGIA TEACCH.**

El mètode TEACCH s'empra com a resposta educativa per afavorir el desenvolupament general de l'alumnat amb TEA.

- **NIVELLS D'ACTUACIÓ**

El programa TEACCH actua a tres nivells en l'àmbit escolar:

- Autonomia i preparació per a la vida adulta.
 - Comunicació.
 - Socialització.

- **PAUTES GENERALS D'INTERVENCIÓ**

- Els alumnes amb TEA presenten dificultat per entendre la informació nova i relacionar-la amb altres coneixements (reproducció mecànica i automàtica)
 - Els alumnes amb TEA centren més l'atenció en detalls específics que en estructures globals.
 - Els alumnes amb TEA presenten millor rendiment en proves que suposen "independència de camp".
 - Els alumnes amb TEA desenvolupen amb facilitat els seus propis interessos – rutines i estereotips.

- **ENSENYAMENT ESTRUCTURAT. SISTEMA DE TREBALL**

L'ús de la Metodologia Teacch es basa en **l'organització i estructuració espai-temporal**, ja que organitzar l'entorn físic, dur a terme horaris i sistemes de treball, donar instruccions clares i emprar materials visuals, han demostrat ser mètodes efectius per a desenvolupar habilitats i afavorir la progressiva autonomia.

L'objectiu fonamental de l'ensenyament estructurat és el d'incrementar l'autonomia i el control de les conductes tenint en compte les habilitats cognitives, necessitats i interessos dels alumnes amb TEA i, per tant, adaptar l'ambient a les mateixes.

- **Estructuració espacial:**

L'organització espacial es du a terme d'acord amb els mètodes d'ensenyament estructurat, incorporant claus visuals que afavoreixen la comprensió de l'entorn i l'anticipació de situacions i tasques.

Alguns dels aspectes a tindre en compte en aquesta estructuració física de l'espai són:

- Organització espacial distribuïda per racons ben delimitats física i visualment, de manera que s'associa una tasca o moment del dia concret cada racó, per a d'aquesta forma facilitar l'estructuració, predictibilitat i autonomia, que el nostre alumnat necessita. Aquests racons contemplen diverses possibilitats de treball: racó de treball independent, xicotet o gran grup, racó de joc, racó d'assemblea, racó digital...
- Estructura de l'ensenyament un a un (ubicació determinada a l'aula i ubicació de l'adult respecte a l'alumne).
- Mobiliari (situació).
- Elements distractors. S'han de minvar les distraccions visuals i auditives, per afavorir l'atenció i concentració en la tasca.

A més de la distribució per racons, per tal d'afavorir l'estructuració espacial a diversos nivells (centre - aula - individual) s'empren claus visuals que busquen afavorir novament l'autonomia dels alumnes.

Hi tenim marcadors visuals tant dels espais com del mobiliari o racons de l'aula que faciliten l'organització visual. S'empren a més d'altres estratègies que empren el recolzament visual per facilitar el procés educatiu com: assignar un color a l'alumne o a un espai, recolzar visualment seqüències quotidianes d'autonomia, donar suport a les ordres, enunciats, paraules o explicacions (en funció del nivell) amb imatges, entre altres...

- **Estructuració temporal:**

L'alumnat amb TEA precisa d'una estructuració temporal, per tal d'afavorir tant la predictibilitat de les diverses tasques diàries com l'autonomia, minimitzant l'ansietat front el desconeixement de:

- Que he de fer?
- Quan ho he de fer?
- Fins a quan he de fer-ho?
- Que ocurrerà després?

Per tal d'estructurar el temps s'empren **AGENDES VISUALS**. Les agendes visuals es basen en l'horari individual de l'alumne presentat de forma estructurada i seqüenciada.

L'agenda visual proporciona:

- Claredat i predictibilitat a les seues vides i una oportunitat per moure's per les aules i pel centre independentment de les indicacions de l'adult.
- Treballar la flexibilitat (les activitats canvien però la rutina de seguir l'horari segueix igual).
- Facilita les transicions entre activitats i/o espais.

Hi trobem diversos **TIPUS d'agendes visuals** en funció del grau d'abstracció d'informació de l'alumne en particular:

- 1) Seqüència amb objectes reals.
- 2) Seqüència amb imatges reals.
- 3) Seqüència amb pictogrames.
- 4) Seqüència de tasques escrites.

Segons el grau de comprensió i autonomia, la seqüència presentarà un major o menor nombre d'objectes, imatges o paraules.

- ***Sistemes de treball:***

Aquesta metodologia és molt adient per l'organització de tasques en l'alumnat, ja que amb l'estructuració de racons de treball independent i el previ entrenament en l'espai de treball "1 a 1", permet a l'alumnat l'adquisició d'autonomia progressiva.

El sistema de treball TEACCH determina que la intervenció es desenvoluparà:

- 1) D'esquerra a dreta i de dalt a baix, amb safata d'acabat.
- 2) Mitjançant l'emparellament de números, formes geomètriques, lletres...
- 3) Dissenyant tasques d'aprenentatge sense errada.
- 4) Emprant tècniques com el mollejat, modelat o l'encadenament cap enrere.
- 5) Emprant reforços positius i tasques centrades en els seus centres d'interès per potenciar l'aprenentatge significatiu.
- 6) Estructura i informació visual. Novament, en els sistemes de treball es precisa de claus visuals que estructurin la tasca. Cada activitat ha de ser visualment organitzada i estructurada per tal de minimitzar l'angoixa i incrementar al màxim la claredat, la comprensió i l'interès.

Components essencials per aconseguir resultats positius:

- Claredat visual (per ex. Especificar clarament els components importants d'una tasca)
- Organització visual del material i dels espais: és molt important organitzar el material de forma atractiva, organitzada i minimitzant l'estimulació (per ex. En una activitat de classificació és millor col·locar les peces en un recipient que no pas desplegadas sobre la taula).
- Instruccions visuals: ensenyar a partir d'imatges o dibuixos la seqüència de passos a seguir per tal de realitzar l'activitat.

➤ **SISTEMES AUGMENTATIUS I ALTERNATIUS DE COMUNICACIÓ (SACC)**

- PECS

Aquest Sistema de Comunicació per intercanvi d'imatges s'empra per afavorir la comunicació d'aquells alumnes que careixen de codi lingüístic

o encara no l'han desenvolupat, o aquells que encara que disposen de codi lingüístic precisen d'un sistema augmentatiu per enriquir i estructurar el mateix.

Per afavorir l'intercanvi d'imatges, i per tal de facilitar la comunicació de l'alumnat que empra aquest SAAC, es té en compte la determinació de reforçadors, indispensable per estimular la comunicació.

Cada alumne que empra aquest sistema, disposa d'un carpesà de comunicació on recollir les imatges que millor s'adapten a les seues característiques comunicatives i cognitives.

En funció del grau d'abstracció de la informació i desenvolupament d'habilitats cognitives i comunicatives hi trobarem:

- Imatges reals o pictogrames.
- Una mida determinada de la imatge (inicialment més gran, minvaran a mesura que demostren una adient discriminació de les mateixes).
- Imatges a la portada del carpesà o dintre.
- Nombre d'imatges.
- A mesura que avancen en el sistema (es compon de 6 fases diferenciades) s'introduirà un major nombre de pàgines i categories gramaticals.

- **BENSON SCHAEFFER**

El mètode de comunicació gestual de Benson Schaeffer s'empra tant com a suport per a l'estructuració de la frase i com a suport en la dicció fonètica, com en el cas de l'alumnat que careix de llenguatge oral, com que encara no han determinat el seu codi lingüístic, l'utilitzarem per poder enriquir al màxim el fet comunicatiu.

➤ **ESTIMULACIÓ MULTISENSORIAL**

Com que aquesta metodologia de treball es centra en les experiències somàtiques, vibratòries, vestibulars, auditives, tàctils, olfactives, gustatives i visuals per afavorir la integració sensorial (imatge positiva d'un mateix i relació amb l'entorn) i la comunicació del xiquet, ens ofereix unes

ferramentes idònies per treballar les àrees de desenvolupament més afectades en l'alumnat amb TEA.

La major part d'alumnes amb TEA presenten dificultats en la integració sensorial, mostrant híper o hipo sensibilitat front determinats estímuls sensorials que poden resultar en conductes inadequades.

➤ LA MÚSICA

Pel seu component motivador i perquè arriba a l'inconscient provocant respostes comunicatives –a més que desenvolupa l'activitat conjunta d'ambdós hemisferis cerebrals-, utilitzarem la música com element anticipador, reforçador, estructurador de tasques, estimulador de la comunicació, provocador del moviment ajustat i facilitador de les interaccions amb els iguals.

8. CONCLUSIONS.

- Les bases de les estratègies educatives per l'alumnat amb TEA són les mateixes que per tot l'alumnat.
- Cada xiquet és diferent, únic. Molt important tenir en compte els seus interessos, les seves capacitats, la seva personalitat, els seus sentiments i les peculiaritats del seu entorn.
- És imprescindible establir un bon lligam amb la família. Entre tots, el camí és més fàcil de recórrer.
- Necessitat d'un treball de col·laboració i implicació entre els professionals de l'escola i els serveis externs que intervenen amb el xiquet o xiqueta.
- Les tècniques audiovisuals i informàtiques són un excel·lent recurs educatiu i terapèutic per aquest alumnat, al convertir-se en un element motivador, donant el procés d'ensenyament - aprenentatge d'un caràcter lúdic.

QUÈ ENS DEMANARIA UN NEN AMB AUTISME? Àngel Rivièrre (Madrid, 1996)

"El que faig no és en contra tu. Quan faig un rebec o em done cops, si destrueixc qualsevol cosa o em moc massa, quan m'és difícil entendre o fer el que tu em demanes no et vull fer mal. No m'atribueixis males intencions!" " Moltes de les conductes que em dieu alterades són maneres de fer front al món des de la meua manera especial de

ser i percebre. Fes un esforç per comprendre'm!" " Necessite compartir el plaer i m'agrada fer les coses bé, encara que no sempre ho aconsegueixc saber quan he fet les coses bé i ajuda'm a fer-les sense tu" " Necessite més ordre que tu, més predictibilitat. Hem de negociar rituals per conviure"

" No només sóc autista. També sóc un xiquet, m'agrada jugar, divertir-me, hi ha més coses que compartim que no pas coses que ens separen" " No m'envaeixes, respecta les distàncies que necessite però sense deixar-me sol. No permetis que m'avorreixca o que estiga inactiu" " La meua vida pot ser satisfactòria si és senzilla, ordenada i tranquil·la. La meua vida pot ser tan feliç com la teva, podem trobar-nos i compartir moltes experiències..."

7.3.4 Mesures d'intervenció amb alumnes amb Trastorn de conducta

1. QUÈ ENTENEM PER DIFICULTATS CONDUCTUALS?

Els orígens de les dificultats de comportament, podem trobar-los en qualsevol temps i etapa educativa.

S'està observant que aquestes dificultats de comportament es mantenen fins a l'edat adulta, el que afecta la qualitat de vida de les persones que ho pateixen. Precisament per aquesta repercussió de les dificultats comportamentals al llarg de la vida d'un individu, és important identificar i valorar de manera clara i ajustada quins són els problemes més freqüents i la manera en que aquests interfereixen en el desenvolupament integral i adequat de l'alumnat; ja que amb una adequada intervenció i organització de la resposta educativa, aquests problemes repercutiran en major o menor mesura en els diferents àmbits de la seva vida.

Cada cop a més freqüència trobem a les nostres aules alumnat amb dificultats de conducta.

D'entre les moltes definicions de "problema de comportament", destacar la que determinen els autors Brioso i Sarrià en l'any 2003, perquè reuneix alguns dels criteris bàsics que permeten considerar un comportament concret com problemàtic. Aquests autors el defineixen com "*certes conductes que afecten la relació del subjecte amb el seu entorn i interfereixen negativament en el seu desenvolupament. Es constitueixen en símptomes però no s'organitzen en forma de síndrome, sinó que es presenten de forma*

aïllada o en combinacions molt limitades; que no són patològiques en sí mateixes sinó que el caràcter patològic ve donat per la seva exageració, dèficit o persistència més enllà de les edats en què sol complir un paper adaptatiu".

2. VARIABLES QUE DETERMINEN LES DIFICULTATS CONDUCTUALS.

No obstant això, no tots els comportaments inadequats són problemes de conducta. Valorar si una conducta concreta és o no desajustada exigeix tenir en compte una sèrie de variables a les que hem de prestar especial atenció. Aquestes variables són les següents:

VARIABLES MÉS DESTACABLES QUE AFECTEN EN LES DIFICULTATS CONDUCTUALS
• Els aspectes relacionats amb el propi dèficit en la conducta de l'alumne o alumna.
• El dèficit o la inexistència en el control dels estímuls.
• La inexistència, o existència defectuosa de sistemes incentius.
• Sistemes d'autoreforçament negatius o inadequats.
• L'estabilitat de la conducta, ja que alguns comportaments adquireixen caràcter desajustat quan es produeixen de forma freqüent i prolongada en el temps.
• La intensitat de la conducta, referint-se al grau en què aquesta es produeix.
• El context en el qual es manifesta el comportament, en tant que un comportament pot ser ajustat en un context i no en un altre.
• Les variables pròpies personals com ara l'edat (ja que tot comportament desajustat exigeix avaluar-lo en relació amb la norma evolutiva. Alguns comportaments propis d'edats primerenques, com ara el moviment excessiu, la impulsivitat, certa agressivitat ... deixen de ser normals en etapes posteriors), les motivacions o el desenvolupament cognitiu de la persona, entre d'altres.

3. DIFICULTATS CONDUCTUALS MÉS FREQUENTS EN L'ÀMBIT EDUCATIU.

Seguint les línies establertes per la "Guia de consulta dels criteris diagnòstics DSM-V", els trastorns seguidament exposats són aquells trastorns de comportament que amb més freqüència poden afectar els alumnes de les nostres aules, aturant-se en última estada i de manera una mica més àmplia i específica amb el trastorn per dèficit

d'atenció amb hiperactivitat, al ser el que de manera més habitual podem trobar en l'alumnat.

3.1. TRANSTORNS MÉS FREQUENTS

o **Trastorns depressius.** Conjunt de trastorns constituïts per diversos símptomes, entre els quals predominen els de tipus afectiu. Aquests, afecten al funcionament global dels alumnes, desembocant freqüentment en problemes de comportament en l'entorn escolar.

o **Trastorns d'ansietat.** Caracteritzats per una preocupació i ansietat crònica i exagerada amb relació a aspectes de la seva vida quotidiana. Dintre d'aquest cal esmentar:

- Trastorn d'ansietat per separació, sent la por o ansietat excessiva i inapropiada per al nivell de desenvolupament, en relació a la seva separació d'aquelles persones per les que sent afecció.
- El mutisme selectiu, entès com el fracàs de parlar en situacions socials específiques en què hi ha expectativa per parlar (com per exemple en l'escola) tot i fer-ho en altres situacions.
- La fòbia específica, entenent-se com la por o ansietat intensa per un objecte o situació específica. Aquesta por desproporcionada, en els nens es manifesta en ocasions en conductes inapropiades.
- Trastorn d'ansietat social, entès com la por intensa a les situacions socials en què l'alumne/a es sent exposat davant d'altres.

- o **Trastorns alimentaris i de la ingestió d'aliments**, com ara l'anorèxia nerviosa.
- o **Trastorns de l'excreció**, que engloba l'enuresi o encopresi (emissió repetida d'orina o excrements en la roba o llocs inadequats, ja sigui de manera involuntària o voluntària).
- o **Trastorns destructius del control dels impulsos i de la conducta**, entre els quals es creu oportú remarcar:
 - Trastorn negativista desafiant caracteritzat per un patró d'enuig / irritabilitat, discussions, actitud desafiant o venjativa.

- Trastorn explosiu intermitent, sent arravataments recurrents en el comportament que reflecteixen una manca de control dels impulsos d'agressivitat, sent aquests rampells desproporcionats i no premeditats per l'alumne / a.
- Trastorn de la conducta del tipus d'inici infantil caracteritzat per un comportament repetitiu i persistent, abans dels 10 anys d'edat, en el qual no es respecten els drets bàsics d'altres, les normes i regles socials.
- Trastorn de la personalitat antisocial, solent desembocar en aquest l'anteriorment esmentat negativista desafiant, en edats més avançades.

3.2 TRASTORN PER DÈFICIT D'ATENCIÓ AMB HIPERACTIVITAT (TDAH)

Seguint les línies establertes pel *DSM-V*, el TDAH es considera un trastorn del desenvolupament neurològic que es caracteritza per "*un patró persistent d'inatenció i / o hiperactivitat-impulsivitat que interfereix amb el funcionament o el desenvolupament, que es caracteritza per inatenció i / o hiperactivitat-impulsivitat*".

Trets més comuns de la **inatenció**:

- Falla en prestar la deguda atenció a detalls o per distracció es cometen errors en les tasques escolars, a la feina o durant altres activitats.
- Té dificultats per mantenir l'atenció en tasques o activitats recreatives.
- Sembla no escoltar quan se li parla directament.
- No segueix les instruccions i no acaba les tasques escolars.
- Té dificultat per organitzar tasques i activitats (no sol complir els terminis).
- Evita, li desagrada o es mostra poc entusiasta en iniciar tasques que requereixen un esforç mental sostingut.
- Solen perdre coses necessàries per a tasques o activitats.
- Es distreu amb facilitat per estímuls externs.
- Oblida amb freqüència activitats quotidianes.

Trets més comuns de la **hiperactivitat-impulsivitat**:

- Juga, colpeja les mans o els peus o es retorça al seient.
- S'aixeca en situacions en què s'espera que romangui assegut.
- Corre o s'enfila en situacions en què no resulta apropiat.
- És incapaç de jugar o d'ocupar-se tranquil·lament en activitats recreatives.
- Sol estar "ocupat," actuant com si "el impulsés un motor" (és incapaç d'estar o se sent incòmode estant quiet durant un temps prolongat).
- Respon inesperadament o abans que s'hagi conclòs una pregunta (acaba les frases d'altres o no respecta el torn de conversa).
- Li és difícil esperar el seu torn.
- Sovint interromp o es fica amb altres (p.ex., es fica en les converses, jocs o activitats; pot començar a utilitzar les coses d'altres persones sense esperar o rebre permís).

Aspectes a tindre en compte:

- Els símptomes han de presentar-se abans dels 12 anys d'edat.
- **Subtipus del TDAH:**
 - Presentació combinada: complint criteris tant d'inatenció com d'hiperactivitat-impulsivitat.
 - Presentació predominant amb falta d'atenció: complint únicament els criteris d'inatenció.
 - Presentació predominant hiperactiva / impulsiva: complint únicament els criteris d'hiperactivitat-impulsivitat.
- En funció del **grau de gravetat**, el TDAH pot ser:
 - Lleu: quan hi ha pocs o cap símptoma presents.
 - Moderat: quan els símptomes o deterioraments funcionals presents són entre "lleu" i "greu".
 - Greu: quan es dona la presència de molts símptomes o de diversos símptomes particularment greus, o els símptomes produeixen deteriorament notable en el funcionament de l'alumnat.

4. PAUTES D'ACTUACIÓ DAVANT LES DIFICULTATS CONDUCTUALS

- **ÚS DE L'AGENDA**: per organitzar, planificar els deures, tasques i l'estudi.

- COORDINACIÓ CENTRE, DOCENT I FAMÍLIA amb PSICOPEDAGOGA:
 - Ús del correu electrònic i de l'agenda per facilitar als pares i a l'alumne la supervisió i la planificació de les tasques.
 - Conèixer els problemes i graus del trastorn.
 - Disposar d'estratègies (per millorar el comportament i el rendiment).
 - Valorar i donar informació sobre el trastorn i les estratègies.
 - Fer un tractament amb l'alumne.
 - Orientar al mestre en la seua tasca.
 - Cooperació i diàleg constant amb els mestres i especialistes.
- A LA FAMÍLIA. Estratègies d'actuació:
 - Rutina diària ordenada
 - Ajuda en les tasques escolars
 - Foment d'habilitats/ Premi pels assoliments
 - Acord de senyals
 - Ajuda per un comportament adequat
- Col·laboració INTERDISCIPLINÀRIA per establir el diagnòstic: MÈDICA i PSICOPEDAGOGA de l'escola.

5. ESTRATÈGIES PER MILLORAR LA SEUA CONDUCTA.

Formació en tècniques de **modificació de la conducta** per augmentar les conductes desitjades i reduir les no desitjades.

- NO CASTIGAR: no ajuda a que l'alumne s'enfronti a les conseqüències i rectifiqui els seus errors i pot generar, en canvi, conductes d'evitació, fugida, ràbia, mentides, frustració, negació i desig de revenja.
- REFORÇ POSITIU DE CONDUCTES ADEQUADES: l'alumne aprèn el camí que cal seguir per mantenir la conducta adequada. Recompensa de les bones conductes.
- EVITAR CRITICAR-LO DAVANT DELS ALTRES I FER-HO EN PRIVAT: per no danyar l'autoestima i perquè l'alumne se centre en les nostres explicacions.
- NO MÉS DEURES PER MALA CONDUCTA: afectaria a l'autoestima i motivació davant de l'estudi.

- TÈCNIQUES D'EXTINCIÓ I TEMPS-FORA: esperar que passe el moment de ràbia sense jutjar, enfrontar-se, atacar...
- ADAPTACIONS EN EL PROCÉS D'AVAUACIÓ: modificació del calendari i horari d'exàmens, adaptacions en l'estructura i format dels exàmens, etc.

6. POSAR MOLT ÈMFASI EN L'ASPECTE ORGANITZATIU.

- Proporcionar als alumnes dificultats conductuals un ambient estructurat i més predictable.
- Procurar a l'alumne un ambient adequat per l'aprenentatge.
- Procurar informar sempre de les regles i/o normes a l'aula.
- Reservar un espai a la pissarra, en un lloc visible, per anotar dates de controls, lliurament de treballs i tasques diàries que els alumnes s'han d'anotar a l'agenda.
- Tenir l'horari setmanal a qualsevol lloc visible a l'aula.
- Anticipar-se a les novetats.
- Ensenyar a l'alumne a planificar.
- Assegurar-nos que l'alumne ha rebut les instruccions.
- Donar temps a l'alumne per ordenar el contingut dels seus quaderns.
- Ús i control de l'agenda per assegurar-nos que s'ho ha apuntat tot i que s'emporta el material necessari per estudiar.
- Asseure a l'alumne en un lloc espaiós, lluny de portes i finestres per evitar distraccions.
- Col·locar a l'alumne amb un company tranquil.
- Entrenament en autoinstruccions: quin és el meu problema/tasca?, què és el que he de fer?, com puc fer-ho?, quin és el meu pla?, estic seguint el meu pla?, com ho he fet?.

7. PAUTES I ESTRATÈGIES PER AL PROFESSORAT.

7.1. PER MILLORAR EL SEU RENDIMENT ACADÈMIC.

- Acabar l'activitat escolar amb alguna tasca que li agrade.
- Donar-li l'activitat el primer i recollir-la l'últim.
- Fer-lo col·laborar en les rutines de l'aula.

- Combinar curts períodes d'atenció amb una acció manipulativa.
- Fer ús explícit de reforç social (lloança).
- Proporcionar-li reforç positiu quan hagi acabat una tasca.
- Aplicar un ensenyament actiu utilitzant materials informàtics d'aprenentatge.
- Donar la possibilitat de manipular material per a la resolució de problemes matemàtics.
- Realitzar activitats que impliquin moviment.
- Fer descansos.
- Utilitzar materials visuals, auditius o manipulatius per participar activament.
- Disminuir la durada de les tasques.
- Permetre, ocasionalment, que pugui triar entre diferents tasques.
- Assignar-li menys quantitat d'exercicis.

7.2. EN RELACIÓ ALS EXÀMENS.

- Donar les dates, al menys, amb una setmana d'antelació.
- Màxim dos exàmens a la setmana, i un per dia.
- Avaluar les primeres hores del dia.
- Conèixer i respectar el temps que l'alumne necessita per respondre les qüestions de les proves escrites.
- Verificar que l'alumne entén les preguntes.
- Supervisar que ho haja contestat tot abans de donar l'examen.
- Recordar a l'alumne que revise l'examen abans de donar-lo.
- Utilitzar un format d'avaluació adequat a les característiques d'aquests alumnes.
- Reduir el nombre de preguntes per full.
- Combinar avaluacions orals i escrites, si és necessari.
- Destacar en l'enunciat les paraules clau.
- Combinar diferents formats de preguntes en una mateixa prova.
- Realitzar exàmens curts i freqüents.
- Treballar mostres de format d'examen.

7.3. EN RELACIÓ A LES TASQUES.

- Explicar les tasques per realitzar a casa i apuntar-les a la pissarra.

- Disposar d'un temps perquè l'alumne apunte les tasques a l'agenda.
- Tant alumnes com pares han de tenir accés a les dates d'exàmens, entrega de treballs...
- Assegurar-se que s'emporten el material necessari a casa per realitzar les tasques.
- En relació als deures: "Quan menys quantitat, més qualitat i millor assimilació de conceptes".
- Reduir el volum de deures per fer a casa.
- Facilitar a l'alumne esquemes, qüestionaris i guies per estudiar a casa.
- Tenir en compte els errors o oblots per manca d'atenció o distracció.

RECORDA —————→ **AJUDAR SIGNIFICA:**

SI NO SAP: ENSENYAR

SI NO VOL: MOTIVAR

SI NO POT: DONAR SUPORT

8. CONDUCTA. SORGEIXEN PROBLEMES DE COMPORTAMENT QUAN...

1. La tasca es difícil i avorrida.
2. Se li exigeix un treball per un període de temps prolongat.
3. Hi ha poc control (patis, classes, espais oberts, excursions, transicions d'aules...).
4. Es realitzen canvis d'activitats que l'adolescent no controla.
5. L'alumne no sap què s'espera d' ell.
6. Només se li recorden els errors, no se l'accepta tal com és.
7. No se'l respecta (se'l crida, amenaça,...).
8. És castigat en excés.

9. EN QUANT AL COMPORTAMENT CAL TENIR EN COMPTE...

- Elogiar la conducta adequada.
- Utilitzar un llenguatge positiu.
- Ignorar, a vegades, conductes menors.
- Evitar els càstigs, ja que no li ensenyen la conducta correcta.
- Anticipar el que poden ser situacions problemàtiques.

- Dedicar-li temps.
- Supervisar-lo sovint.
- Apropar-nos a ell amb ganes d'ajudar-lo, veure'l com un xiquet/a que té un problema i no com a un xiquet/a problemàtic.

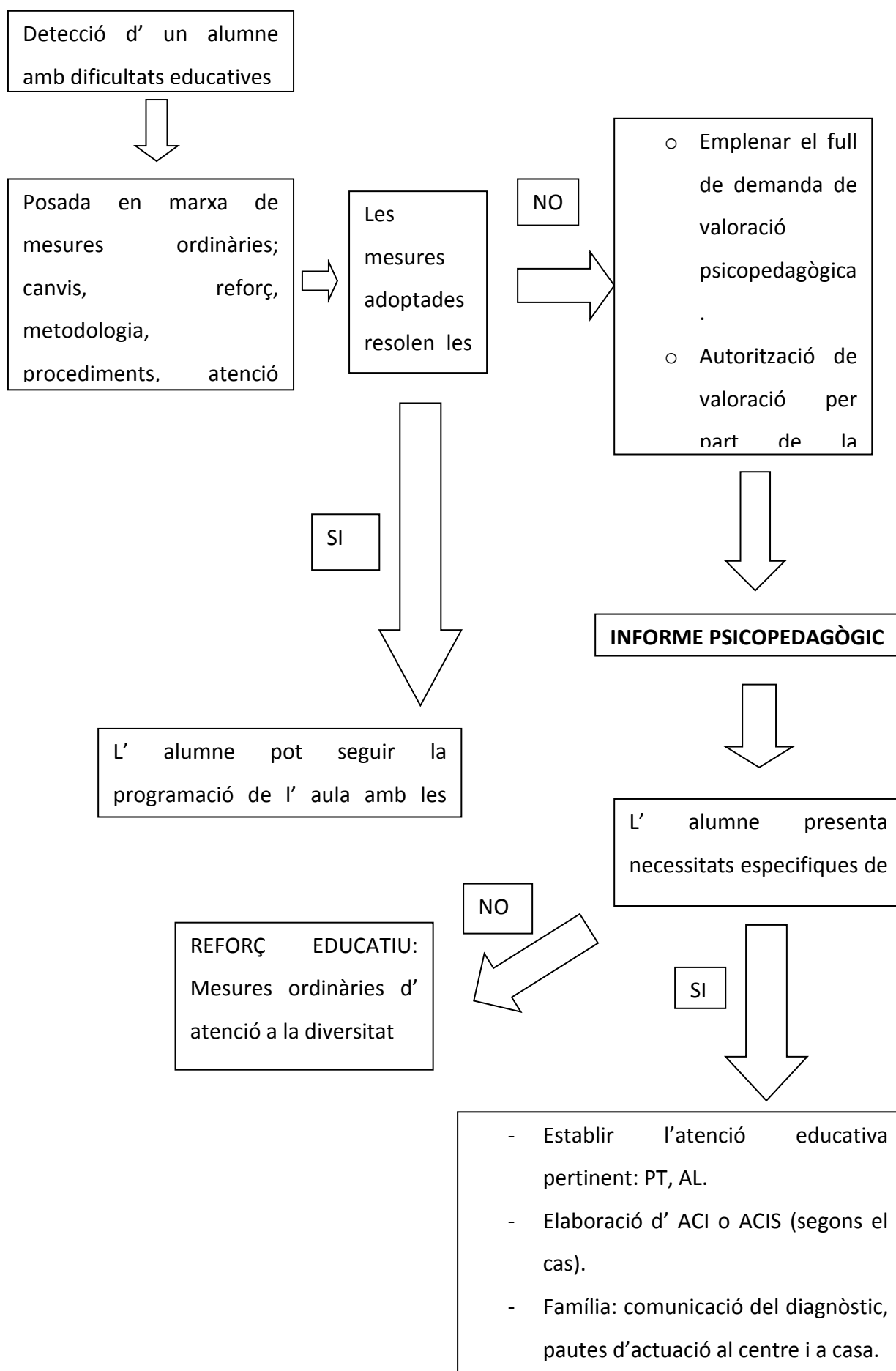
RECORDA →

ELOGIA AL MÀXIM.

IGNORA SEMPRE QUE SIGA POSSIBLE.

CASTIGA NOMÉS DAVANT DE SITUACIONS MOLT GREUS.

8. PROCÉS PER A LA DETECCIÓ DE NESE

- **OBSERVACIÓ:** Es detecten els problemes de l' alumne/a
- **RECOLLIDA D' INFORMACIÓ:** Es passen les proves inicials. Es recull informació del resultat de les proves, de l' expedient de l' alumnat dels professionals que han treballat anteriorment amb l' alumne/a i si es considera oportú amb la família.
- **INTERVENCIÓ:** Es planifiquen accions a desenvolupar per part del tutor i es proposa, si es considera procedent la necessitat de suport educatiu a la cap d' estudis.
- **DIAGNÒSTIC PEL GABINET:** Si les intervencions anteriors no donen la resposta adequada es procedeix a la petició de diagnòstic per part de la psicòloga del centre. S' han de seguir els següents passos:
 - Petició de diagnòstic emplenant el document pertinent. Aquest es remetrà a la cap d' estudis.
 - El tutor informarà a les famílies de la petició de valoració per a que donen el vist i plau.
 - La psicòloga efectuarà la valoració pertinent
 - La psicòloga donarà a conèixer al tutor/a i a la cap d' estudis els resultats de la valoració i determinarà la intervenció més oportuna.
 - El tutor/a informarà a la família, així com als professionals que treballen amb el alumne/a.
 - L' avaluació de l' alumne/a s' inclourà a l' expedient d' aquest.
 - Si després de l' avaluació és considera oportú que l' alumne/a reba sessions de P.T o A.L , es sol·licitarà l' autorització de la família.
 - Si després de l' avaluació és considera oportú que l' alumne/a reba suport a l'aula s'organitzarà o es reorganitzarà el recurs atenent aquesta necessitat.
- **INTERVENCIÓ I AVALUACIÓ.**
- Es procedirà a la planificació i organització de les mesures proposades per la psicòloga , aplicació d'aquestes i la seua avaluació.

Si la proposta després de la valoració és l'elaboració d'una ACIS o ACI, l'equip docent coordinat pel tutor/a realitzaran el ACIS. Aquest serà autoritzat per l'equip docent del grup i visada per el/la director/a.

9. INTERVENCIÓ DEL /DE LA MESTRA DE PEDAGOGIA TERAPEÚTICA , D' AUDICIÓ I LLENGUATGE I PSICOPEDAGOGA.

9.1 Funcions del Mestre/a de P.T L (art 18 Ordre 16/ 07/ 2001)

- Participar com a membre actiu , en la COCOPE.
- Coordinar amb la psicòloga del centre, i tutors per mitjà de l' horari establert a l' efecte per a la detecció, valoració i seguiment dels alumnes amb NSE.
- Col·laborar en l'elaboració d'adaptacions curriculars.
- Intervindre directament amb l'alumnat que presenta necessitats educatives especials.
- Informar i orientar als pares dels alumnes amb els que intervé.
- Coordinar-se amb tots els professionals que intervenen en l' educació de l' alumne amb N.E.E.

9.2 Funcions del mestre/a d' A.L (art 19 Ordre 16/ 07/ 2001)

- - Participar com a membre actiu , en la COCOPE.
- Participar en la prevenció, detecció avaluació anual i seguiment de problemes relacionats amb el llenguatge i la comunicació.
- Col·laborar en l' elaboració d' adaptacions curriculars en l' àmbit de la seua competència.
- Intervindrà directament sobre l' alumnat que presenta trastorns del llenguatge i la comunicació.
- Informar i orientar a les famílies.
- Coordinar-se en tots els professionals que intervenen en l' educació de l' alumnat amb NEE..

9.3 Funcions educador/a d'Educació especial

- Cuidar a l'alumne/a en temps d'esplai.
- Cuidar a l'alumne/a en temps de menjador.
- Traslladar a l'alumne/a per les dependències del centre.
- Acompanyar a l'alumne/a per les dependències del centre.

- Col·laborar amb el professorat i personal especialitzat en l'execució de programes educatius de: control d'esfínters, hàbits d'higiene i/o masticació i deglució.
- Col·laborar amb el professorat i personal especialitzat en l'execució de programes educatius de: autonomia personal, autonomia social i/o modificació de conducta

9.4 Intervenció Psicopedagoga.

- Coordinació de les activitats d' orientació del centre.
- Col·laboració en els processos d' elaboració , avaluació i revisió del Projecte educatiu del centre a través de la participació en la COCOPE.
- Col·laboració amb el/les tutors/es en l' establiment dels plans d' acció tutorial mitjançant l' anàlisi i valoració de models, tècniques i instruments per a l' exercici d' aquest, així com d' elements de suport per a l' avaluació de l' alumnat, en l' adopció de mesures educatives complementàries, la realització d' adaptacions curriculars i si s' escau , tractament.
- Orientacions psicopedagògiques en els processos d' aprenentatge i en l' adequació a les diferents etapes educatives.
- Detecció a l' inici de l' escolarització de les condicions personals i socials que faciliten o dificulten el procés d' ensenyament-aprenentatge de l' alumnat i la seua adaptació a l' àmbit escolar.
- Avaluació i valoració socio-psicopedagògica i de l' alumnat amb NESE, l'elaboració col·legiada de l' informe tècnic per al dictamen de la seua escolarització i si s' escau, la proposta d' adaptació curricular significativa.
- Visat de la valoració de necessitats d'audició i llenguatge efectuada per l'especialista d'A.L.
- Col·laborar amb els tutors/es els mestres de suport , en la detecció i el seguiment de les dificultats del procés d' ensenyament-aprenentatge i en la formació dels/de les alumnes amb NSE.
- Assessorar a les famílies i participar en el desenvolupament de programes formatius de pares/mares.

-Assessorar als equips docents i directius en totes les activitats relatives a les funcions esmentades anteriorment.

10. PROCEDIMENT D' INFORMACIÓ I IMPLICACIÓ DE LES FAMÍLIES

La família de cada alumne amb necessitats especials de suport educatiu serà informada de tot el procés educatiu que s' ha dissenyat per al seu fill/a. En el dit procés de treball es seguiran els següents passos:

a. Informació sobre el moment educatiu de l' alumne. (Annex)

Com a punt de partida es plantejarà el moment educatiu del seu fill/a i les possibilitats d' aprofitament respecte al currículum general de l' aula.

Si és el cas, s'informarà a la família de tots els processos que s'inicien al voltant de l'atenció de necessitats específiques de suport educatiu dels seus fills/es:

- El tutor/a informarà de la sol·licitud de valoració psicopedagògica.
- Efectuada la valoració Psicopedagògica la orientadora informarà a la família de les conclusions i de la intervenció que es requereix.
- El tutor/a informarà a la família de les sessions de PT i AL que rebrà el fill/a en el cas que siga pertinent.
- En el cas de suport no especialitzat fora de l'aula, s'haurà d'informar a la família i aquesta haurà d'autoritzar-lo per escrit.
- En el cas d'adaptacions del currículum, al mes d'octubre es realitzarà una audiència amb la família i es presentarà l'adaptació.
- S'efectuarà seguiment trimestral.

b. Participació de la família en el procés d' ensenyança aprenentatge.

Es considera essencial establir un canal de col·laboració família-escola per tal de compartir i complementar les accions programades en el centre educatiu, adreçades a superar les necessitats específiques de suport educatiu de l'alumne/a.

11. AVALUACIÓ I REVISIÓ DEL PAD

Al final de cada curs , aquest PADIE serà sotmès a una avaluació / revisió en sessió de COCOPE.

Aquest PADIE és susceptible de canvis que estiguen avalats per propostes de millora per la majoria del claustre i sempre que el Consell Escolar ho ratifiqui.

ANNEX I

SUPORT EDUCATIU

➤ **Destinatari del suport:**

Les mesures de reforç educatiu s'adreçaran als alumnes:

- Amb dificultats d'aprenentatge en les àrees instrumental i que no han desenvolupat convenientment els hàbits de treball i estudi.
- Alumnes que han promocionat amb valoració negativa en alguna de les àrees.
- Alumnes que no han promocionat de curs.
- Aquells altres que presenten alguna que altra circumstància que a judici del tutor/a i la cap d'estudis, justifiquen convenientment l'aplicació d'aquesta mesura.

➤ **Objectiu:**

La seua finalitat és aconseguir l'èxit escolar, orientant especialment la intervenció a l'adquisició dels objectius del nivell.

El suport anirà enfocat especialment a les àrees instrumentals: llengua valenciana, castellana i matemàtiques .A més a més comportarà l'adopció de mesures metodològiques adaptades a les característiques personals de l'alumne/a.

➤ **Organització i desenvolupament:**

A l'inici de curs s'organitzaran els recursos personals per tal d'assignar les sessions de reforç necessàries per atendre a l'alumnat amb NESE.

Aquestes intervencions seran individuals o col·lectives i s'efectuaran dins o fora de l'aula.

➤ **Recursos Personals:**

Tot el professorat del centre amb disponibilitat horària realitzarà tasques de reforç. En la mesura del possible, s'intentarà que el mestre de suport siga un mestre/a del cicle al que pertany l'alumne/a.

➤ **Programació:**

S'elaborarà una planificació de la intervenció i un seguiment dels resultats del suport. Aquesta informació es recollirà en el document que adjuntem.

El tutor/a junt al mestre que impartirà el suport seran els responsables de complimentar aquest document.

➤ **Avaluació i Seguiment:**

Trimestralment es realitzarà la revisió dels suports i els ajustos que es consideren oportuns.

ANNEX II

CURS ESCOLAR: _____

Alumne/a:

Nivell:..... Programa Lingüístic:

Tutor/a: Mestre/es de suport:.....

Perfil de l'alumne/a:Ha promocionat de curs : SI ☐ NO ☐

Ha promocionat amb valoració negativa en alguna de les àrees:

.....

Problemes detectats:.....

.....

.....

.....

.....

Intervenció:

Mesures adoptades:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Nombre de sessions de suport:

Valoració i seguiment:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Propostes de millora:

.....

.....

.....

.....

.....

ANNEX III

1. Dades personals i escolars

Alumne/a:																									
Data naixement:																									
Nivell:																									
Coordinador del Pla:																									
Membres de l'Equip Pedagògic:																									
Observacions:																									
☐ Dictamen d'escolarització ☐ Informe N.E.S.E : N.E.E i/o Compensatòria ☐ Certificat del Centre d'Atenció al Disminuït del Departament de Benestar Social i Família ☐ Decisió del centre (director/ Comissió d'atenció a la diversitat)																									
☐ Discapacitat	☐ Trastorn aprenentatge	☐ Alteracions greus conducta	☐ Altes capacitats	☐ malaltia	☐ altres																				
Especificar																									
Data:																									
▪ Ajudes tècniques i suports que es proporcionaran a l'alumne : a) Recursos materials: <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <thead> <tr> <th style="width: 20%;">Dossier Reforç/llibre text</th> <th style="width: 20%;">Fitxes Complementàries</th> <th style="width: 20%;">Ordinador/programes utilitzats</th> <th style="width: 20%;">Quaderns</th> <th style="width: 20%;">Altres</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>						Dossier Reforç/llibre text	Fitxes Complementàries	Ordinador/programes utilitzats	Quaderns	Altres															
Dossier Reforç/llibre text	Fitxes Complementàries	Ordinador/programes utilitzats	Quaderns	Altres																					

b) Recursos humans:

Mestres suport	Mestre/a de P.T/ A.L	Intervenció Psicopedagoga	Educador

▪ Altres serveis externs:(a especificar)

Mèdics, psicològics, psicopedagògics

Serveis Socials (Treballador Social, Educador Social, Treballadora Familiar)

Suport i/o activitats extraescolars (Serveis privats de reforç escolar, professors particulars, participació en activitats extraescolars lúdiques)

▪ Observacions:

2. Justificació

- *Breu descripció argumentada de la necessitat que l'alumne/a amb adaptació ACIS o ACI . Anotar en quin document administratiu de centre es recull.*

3. Interessos i potencialitats

▪ Interessos de l' alumne per determinats temes. Aficions	
▪ Tipus d' activitat en que li agrada participar	
▪ Competències en què l' alumne mostra més desenvolupament en comparació amb aquelles prioritzades.(aquestes competències segurament es fan visibles en àrees en què l' alumne/a no necessita adaptacions)	

▪ <i>Menjar que mostra diferències, així com aspectes que l' alumne les rep com negatiu</i>	

4. Proposta educativa

ÀREA			
Criteris d'avaluació/ Indicadors d'èxit	Continguts	Adaptació proves i exàmens	
		SÍ	NO
Metodologia i materials -Sempre que siga possible , contestar els exercicis al llibre, i sinó respondre directament, sense copiar els enunciats. -Donar l' opció de poder contestar feines al ordinador. -Tenir un company de referència a qui poder demanar les feines fetes a classe. -Concretar amb l' alumne els continguts mínims que se li demanaran . -Concretar amb l' alumne els continguts mínims que se li demanen en quan a la presentació del treball; respectar els margens, color del bolígraf, espais... -Seure en primera fila , prop del mestre/a per poder seguir amb més facilitat la classe.			

CEIP LES TERRETES
C/ Constitució 55
46900 TORRENT
Tfn: 96 120 50 00 Fax: 96 120 50 01
e-mail: 46029689@gva.es

5. Horari del alumne/a

6 Participació de la família

El pare, la mare o els tutors/es legals són informats d'aquest pla individualitzat i acorden amb el tutor/a el seguiment del mateix.

Signatures del pare/mare:

Tutor/a:

Segell i data:

5. Reunions de coordinació i seguiment del pla

- Data reunió d'Avaluació inicial de l'equip Docent:

- Participants:

- Temes tractats:

- Acords:

- Data reunió de l'equip Docent:

- Participants:

- Temes tractats:

- Acords:

- Data reunió l'equip Docent:

- Participants:

- Temes tractats:

- Acords:

▪ Data reunió l'equip Docent:

▪ Participants:

▪ Temes tractats:

▪ Acords:

▪ Data reunió l'equip Docent:

▪ Participants:

▪ Temes tractats:

▪ Acords:

▪ Data reunió l'equip Docent:

▪ Participants:

▪ Temes tractats:

▪ Acords:

Aquest pla ha estat aprovat amb el vist-i-plau de l'equip pedagògic del centre **CEIP LESTERRETES**
Signatura del tutor/a: